

Plan Trygg i Kungälv

Diarie-/dokumentnummer: KS2020/1620 - 1
Beslut: Kommunstyrelsen 2020-11-18
Beredande politiskt organ: Rådet för folkhälsa och social hållbarhet
Giltighetstid: 2021-01-01 t.o.m. 2023-12-31
Dokumentansvarig: Säkerhetschef Jonas Arlmark

KUNGÄLV
KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Analys nuläge Trygghet.....	4
3. Relation till andra styrdokument	6
4. Syfte.....	6
5. Mål	6
6. Motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.....	7
7. Insatser mot narkotika och missbruk.....	8
8. Främja det brottsförebyggande arbetet	9
9. Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.....	10
10. Motverka våldsbejakande extremism.....	11
11. Levandegöra.....	12
13. Uppföljning	12

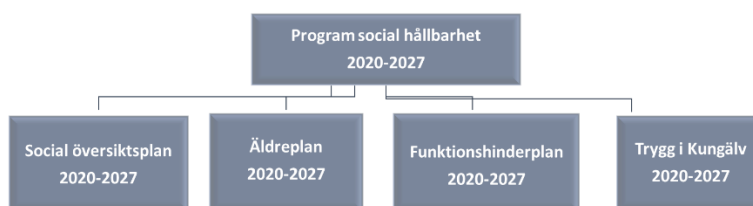
1. Inledning

Programmet *Social hållbarhet – ökat innanförskap* antogs av kommunfullmäktige den 19 december 2019 (Dnr KS2019/0202). Programmet är ett långsiktigt och visionärt dokument, med fokus på vad Kungälvvs kommun ska uppnå kring ökad social hållbarhet och innanförskap.

Programmets *mål* är att:

- Kungälvvs kommun inom samtliga områden ska ligga i paritet med de bästa och mest kostnadseffektiva kommunerna i Sverige.
- Andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt bistånd ska vara högst 0,5 procent innan 2027.
- Andelen långtidsarbetslöshet (25 – 64) år ska vara högst 1,5 procent innan 2027.
- Behörighet till yrkesprogram vid gymnasiet ska vara lägst 92 procent innan 2027.
- Antalet hushåll med sociala kontrakt eller annat typ av socialt boende ska minska med minst 40 procent.

Utifrån programmet gavs uppdrag att följande planer skulle tas fram; social översiktsplan, äldreplan, funktionshinderplan samt plan Trygg i Kungälv. I dessa planer ska förtydligande ske kring programmets mer övergripande formuleringar. Planerna ska sträcka sig fram till 2023 med utblick mot 2027.

I *plan Trygg i Kungälv* konkretiseras de områden programmet som berör brottsförebyggande och trygghet:

- Motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.
- Insatser mot narkotika och missbruk.
- Främja det brottsförebyggande arbetet.
- Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.
- Motverka våldsbejakande extremism.

Planen har tagits fram i nära dialog i förvaltningen.

2. Analys nuläge Trygghet

I tolv år har SKR och MSB jämfört hur trygga och säkra Sveriges 290 kommuner är. Jämförelsen bygger på en sammanvägning av antalet personskador, bränder i byggnader, anmälda våldsbrott och anmälda stöld- och tillgreppsbrott. I jämförelsen 2019 hamnade Kungälv på 40:e plats, 2018 placerade Kungälv på 41:e plats. Det betyder att Kungälv, enligt denna jämförelse, var bland de 15% tryggaste kommunerna i Sverige.¹ Vid jämförelse av våldsbrotten per 1000 invånare, för pendlingskommuner nära storstad, placerar sig Kungälv mellan kommuner som Lerum, Danderyd, Staffanstorp och Täby. Utvecklingen av våldsbrott per 1000 invånare i Kungälv mellan tidsperioderna 2006 – 2008 och 2016 – 2018 visar på en minskning med 24%.

Placeringen i jämförelsen kan ha många olika förklaringar men kriminalstatistik från Brå förstärker bilden av en trygg kommun. För att påvisa utveckling och trender är det viktigt att jämföra siffror över tid inte från år till år. I Sverige och alla sju polisregioner i stort är trenden uppåtgående vad gäller anmälda brott per 100 000 invånare de senast 10 åren, 2010 - 2019. Kungälvs kommun däremot går emot strömmen och visar på en nedåtgående trend samma tidsperiod.²

Statistik gällande stöld- och tillgreppsbrott över tid visar både nationellt och för Kungälv på en minskning.³ I SKRs och MSBs jämförelse av anmälda stölder och tillgreppsbrott per 1000 invånare hamnar dock Kungälv bland den tredjedel, pendlingskommuner nära storstad, som har sämre siffror. I ett lokalt perspektiv är det enbart Göteborg och Partille jämfört med Kungälv, som visar på fler anmälda tillgreppsbrott (exkl. stöld i butik) per 100 000 invånare första halvåret 2020, bland de 55 kommuner som utgör Polisregion Väst (Västra Götaland och Hallands län).⁴

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årligen återkommande nationell brottsoffer- och trygghetsundersökning som har genomförts sedan 2006. Från och med 2017 kan resultatet redovisas utifrån Polismyndighetens organisation. Resultatet ger därför en samlad bild av hur medborgarna i Kungälvs- och Ale kommun har svarat på undersökningen. Resultatet från undersökning 2020 visar att medborgarna i Kungälv-Ale upplever sitt närområde (Otrygghet vid utevistelse i det egna bostadsområdet) som något tryggare (Otrygghet vid utevistelse i det egna bostadsområdet - ett par procent lägre siffror), jämfört med det nationella resultatet samt resultat för Polisregion Väst. Denna otrygghet har dock haft en tydligare stigning sedan 2017 i Kungälv-Ale, särskilt bland kvinnor.⁵

I SCB medborgarundersökning 2018, då 1200st slumpmässigt utvalda kommuninvånare mellan 18 - 84 år deltog, hamnade Kungälv i kring medianvärdet i frågorna som rörde otrygghet och oro.⁶

¹ SKR, Öppna jämförelser: trygghet och säkerhet 2019

² Brå, Databas över anmälda brott

³ Brå, Databas över anmälda brott

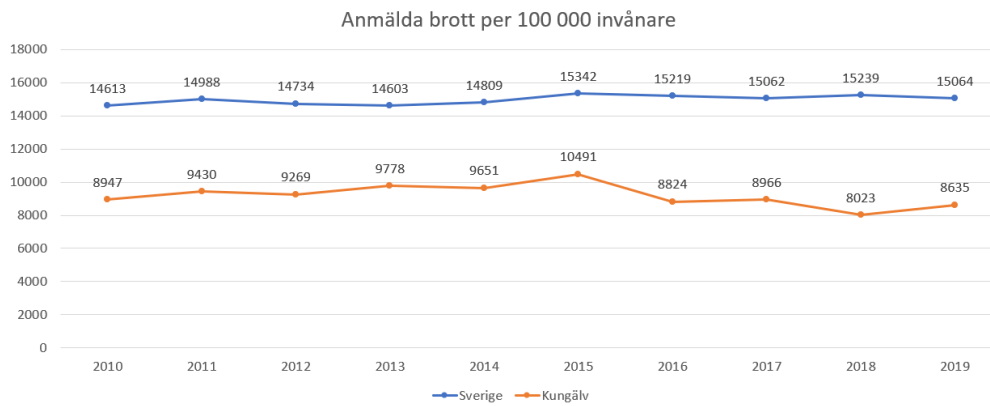
⁴ Polismyndigheten, Brottsutveckling i Polisregion Väst halvårsuppföljning 2020

⁵ Brå, NTU (2017-2020)

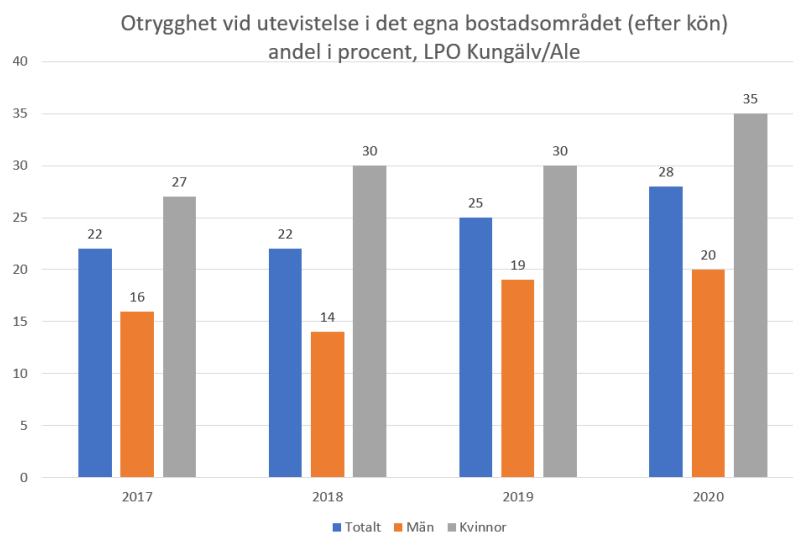
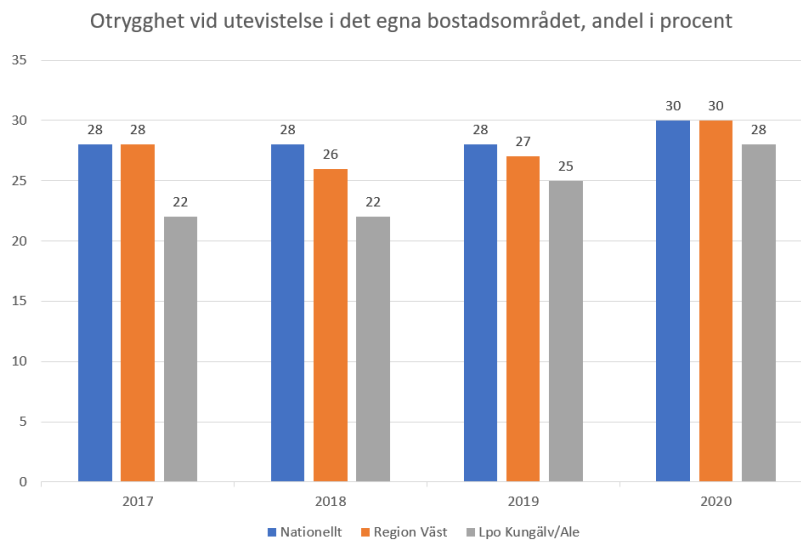
⁶ SKR, Öppna jämförelser: trygghet och säkerhet 2019

Nedan graf visar anmälda brott (alla brottskategorier), källa: Brå

Nedan grafer visar resultat från Nationella trygghetsundersökningen, NTU

3. Relation till andra styrdokument

Utgångspunkt för plan Trygg i Kungälv är kommunfullmäktiges strategiska mål, kommunstyrelsens resultatmål samt formulerade uppdrag i budgetdirektivet för 2021 - 2022.

Planen är hierarkiskt underordnad programmet Social hållbarhet – ökat innanförskap. Utgångspunkt vid framtagande av plan *Trygg i Kungälv* är även följande dokument i Kungälvs kommun:

- Anvisning våld i nära relationer
- Riktlinjer i drogfria ungdomsmiljöer
- Samverkansöverenskommelse
- Medborgarlöfte
- Plan för att motverka våldsbejakande extremism

4. Syfte

Syfte med plan *Trygg i Kungälv* är att konkretiserar *hur* programmet ska uppnås via aktiviteter och ansvar.

5. Mål

Målet med *plan Trygg i Kungälv* är att fastställa vilka aktiviteter som ska genomföras fram till 2023 med utblick mot 2027.

6. Motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Våld i nära relationer är ofta ett mönster av handlingar som kan vara allt ifrån subtila handlingar till grova brott. Mer konkret är det allt ifrån att bli förlöjligad till att utsättas för våldtäkt eller allvarliga hot. Det är ofta kombinationer av fysiskt, sexuellt och psykiskt våld. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är ett samhällsproblem som finns inom alla samhällsklasser. En av utmaningarna är mörkertalet. Närmare en femtedel av samtliga anmälda misshandelsbrott i Sverige under 2019 rörde misshandel av en närstående med vilket offret har eller hade haft en parrelation med.⁷

Nationellt sett ligger Kungälv kommun under medelvärdet vad gäller grov kvinnofridskränkning och misshandel inkl. grov misshandel av närstående genom parrelation inomhus⁸. I jämförelse med jämnstora kommuner i GR (Göteborgsregionen) området så ligger Kungälv lågt i antalet anmälda brott relaterade till ovanstående punkter.⁹ Socialstyrelsen bedömer att det är svårt att fastställa omfattning av hedersrelaterat våld och förtryck. Detta på grund utav att det mäts på olika sätt och med olika metoder vilket innebär att resultaten i olika studier inte kan bedömas som jämförbara.

Utifrån program Social hållbarhet är inriktningen fram till 2023:

Insats från program social hållbarhet	Aktivitet fram till 2023	Ansvar
Motverka våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck	Årlig informations/kunskapskampanj till allmänheten.	Trygghet och stöd (folkhälsa)
	Kunskapsinsatser för personal för att säkerställa att rutiner finns och fungerar.	Trygghet och stöd samt Bildning och lärande
	Revidera befintlig anvisning, våld i nära relationer och kommunicera den.	Trygghet och stöd
	Sammanställa de olika aktörernas respektive statistik för att få en gemensam lägesbild.	Trygghet och stöd (folkhälsa)
	Via kommunövergripande nätverk ökad samverkan kring tidig upptäckt, insatser och uppföljning.	Trygghet och stöd
	Uppdatera befintlig handbok gällande hedersrelaterat våld och förtryck.	Trygghet och stöd samt Bildning och lärande

⁷ Brå, Databas över anmälda brott

⁸ Brå, Databas över anmälda brott

⁹ Brå, Databas över anmälda brott

7. Insatser mot narkotika och missbruk

Nationellt har läkemedels- och narkotikarelaterade dödsfallen ökat mellan 2006 och 2018 bland både kvinnor och män. Totalt sett har den läkemedels- och narkotikarelaterade dödligheten ökat med 82 procent under perioden.¹⁰ Sömn och lugnande medel kan vara beroendeframkallande. En hög förskrivning ses som problematisk då den riskerar att orsaka och missbruk hos patienterna. Andelen i Kungälv kommun som under 2018 hämtat ut sömn- och lugnandemedel var 9,2 procent.¹¹

Nationella folkhälsorapporten visar att under 2018 hade 3 procent av befolkningen någon gång under de senaste 12 månaderna använt cannabis. Andelen har ökat under perioden 2006–2018. Lokala resultat från CANs drogvanundersökningen visar 17 procent av eleverna på gymnasiet åk2 provat narkotika. Vid jämförelse mellan lokala resultat från 2016 och 2019 har alkoholkonsumtionen ökat både bland pojkar och flickor i åk 9. Sett till rökning uppgav 23 procent vid gy2 i Kungälv kommun att de provat eller röker fortfarande.

Utifrån program Social hållbarhet är inriktningen fram till 2023:

Insats från program social hållbarhet	Aktivitet fram till 2023	Ansvar
Insatser mot narkotika och missbruk	Utifrån medborgarlöfte årlig informations/kunskapskampanj till vårdnadshavare	Säkerhetsenheten
	Fördjupad samverkan med Polisen kring drogproblematiken i kommunen	Säkerhetsenheten samt Trygghet och stöd
	Implementera riktlinjen ”En drogfri skola”	Bildning och lärande
	Vidareutveckla samverkan, socialtjänst, skola, fritid och polis (SSPF) kring ungdomar som riskerar att hamna i ett utanförskap som innefattar kriminalitet och droger.	Bildning och Lärande samt Trygghet och Stöd
	Kungälv kommun och hälso- och sjukvården ska utveckla integrerade samverkansformer för att tidigt identifiera missbruk och stödja dessa ungdomar.	Simba
	Ta fram en kompetensutvecklingsplan riktad mot barn och ungdomspersonal i kommunen.	Säkerhetsenheten samt folkhälsa

¹⁰ Folkhälsomyndigheten (2020) Folkhälsans utveckling Årsrapport 2020

¹¹ Västra Götalandsregionen (2020) Läkemedelsregister Västra Götalandsregionen (Digitalis)

8. Främja det brottsförebyggande arbetet

Att som kommun arbeta brottsförebyggande är en stor och komplex fråga. Brottsförebyggande berör samtliga sektorer i kommunen. För att bedriva ett effektivt förebyggande arbete krävs engagemang och samverkan från hela samhället. Kungälv's kommun har ett ansvar, att tillsammans med samverkande aktörer åtgärda otrygga platser. Fokus framöver kommer vara att i dialog med kommuninvånare identifiera dessa otrygga platser. I detta arbete är trygghetskameror är en del, en annan viktig del är trygghetskänsla kopplat till belysning.

Kommunen har skrivit under en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Kungälv/Ale. Samverkansöverenskommelsen utgår från ”Trygg i” – modellen vilket innebär en fördjupad och mer strukturerad samverkan på bred front som utgår från en gemensam lokal lägesbild. Med utgångspunkt från EST (Effektiv samordning för trygghet), benämns i Kungälv's kommun som LST - Lokal samverkan trygg, jobbar kommunen och Polisen tillsammans med andra kommunala verksamheter samt lokala aktörer i en kunskapsbaserad metod inom brottsprevention vars syfte är att minska och förebygga otryggheten genom tidiga insatser.

Utifrån program Social hållbarhet är inriktningen fram till 2023:

Insats från program social hållbarhet	Aktivitet fram till 2023	Ansvar
Främja det brottsförebyggande arbetet	Fortsatt strukturerat arbete utifrån ”Trygg i” -modellen.	Säkerhetsenheten
	I samverkan med exempelvis Kungälv's Energi och bostadsbolagen åtgärda otrygga platser genom trygghetsvandringar.	Säkerhetsenheten samt Samhälle och utveckling.
	Fortsatt samverkan mellan skola, polis, ambulans och räddningstjänst i konceptet P.A.R.	Bildning och lärande samt Säkerhetsenheten.
	Utifrån behov fortsatt effektivt områdesbaserat arbete.	Säkerhetsenheten samt Folkhälsa
	I dialog med samverkande aktörer fortsatt arbete kring trygghetskameror på otrygga platser.	Säkerhetsenheten
	Utifrån trygghet och brottslighet beakta den fysiska miljön vid nybyggnation.	Samhälle och utveckling samt Säkerhetsenheten

9. Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.

Enligt Polismyndigheten finns det tre olika typer av kriminella nätverk i Sverige. Det är löst sammansatta nätverk, kriminella organisationer samt familje- och släktbaserade nätverk. Dessa kriminella nätverk ägnar sig åt organiserad brottslighet. Den organiserade brottsligheten omsätter årligen hundratals miljoner kronor - bara i Sverige. Organiserad brottslighet påverkar samhället på många olika sätt. Förbjudna varor och illegal import av till exempel narkotika och alkohol leder till ökade hälsoproblem. I narkotikans fotspår följer ofta annan kriminalitet och sociala problem. Handeln med stöldgods skapar en illegal marknad som hotar den legala. Den organiserade brottsligheten försöker på olika sätt skydda sin verksamhet från myndigheterna. Pengar, trakasserier, hot och våld kan ibland övertala tjänstemän att lämna ut viktig information vilket försvårar myndigheternas arbete. Trakasserier, hot och våld mot politiker, journalister och andra representanter för det öppna samhället kan på sikt hota demokratin.¹²

Utifrån program Social hållbarhet är inriktningen fram till 2023:

Insats från program social hållbarhet	Aktivitet fram till 2023	Ansvar
Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället	Delta i myndighetsgemensamma insatser.	Trygghet och stöd, Samhälle och utveckling samt Säkerhetsenheten
	Samverka med näringslivet, fastighetsbolag och fastighetsägare	Säkerhetsenheten samt Samhälle och utveckling
	Utökad samverkan med Polisen.	Säkerhetsenheten, Samhälle och utveckling samt Trygghet och stöd.
	Utifrån behov riktade utbildningsinsatser.	Säkerhetsenheten samt Folkhälsa
	Ta fram riktlinje för personsäkerhet.	Säkerhetsenheten

¹² MSB, www.sakerhetspolitik.se

10. Motverka våldsbejakande extremism

Oavsett politisk eller religiöst motiverad extremism så möjliggör polariseringen i samhället att dessa individer och organisationer flyttar fram sina positioner. En utmaning är att sociala medier och olika forum används som plattform för deras budskap vilket resulterar i att det kan vara svårt att nå de personer som besöker dessa forum.

Baserat på erfarenheter från både politisk och religiös extremism så finns det stora likheter i radikaliseringsprocesserna. Flera faktorer påverkar om en person söker sig till våldsbejakande extremism. Det är dock i huvudsak sociala och känslomässiga orsaker som gör att man söker sig till extremism av olika former, snarare än det ideologiska.¹³ Det är därav av vikt att samhällets olika institutioner identifierar dessa personer i ung ålder för att ge de rätt stöd.

Utifrån program Social hållbarhet är inriktningen fram till 2023:

Insats från program social hållbarhet	Aktivitet fram till 2023	Ansvar
Motverka våldsbejakande extremism	Arbeta utifrån antagen plan, plan för att motverka våldsbejakande extremism	Säkerhetsenheten, Trygghet och stöd, Bildning och lärande samt Samhälle och utveckling

¹³ Säkerhetspolisens rapport, Våldsamt politisk extremism i Sverige, Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige

11. Levandegöra

Plan Trygg i Kungälv utgår till stor del från befintliga uppdrag inom kommunen och samverkan med Polisen samt näringsliv och civilsamhället. Prioriterat är att tydliggöra inom förvaltningen vem som arbetar med respektive uppdrag och koordinera dessa.

Planen ska följas upp kontinuerligt för att tillse att realiseringen av insatserna sker enligt planering. Planen ska publiceras på kommunens hemsida tillsammans med övriga styrdokument.

13. Uppföljning

Trygghetsundersökning med uppföljning genomförs vart tredje år.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för *plan Trygg i Kungälv* och ska tillse att den är ändamålsenlig. Om det under perioden visar sig att planen behöver uppdateras ska behovet initieras till berörd instans.

Uppföljning av planen sker utifrån antagna mål i program social hållbarhet.

Uppföljningen av program Social hållbarhet kommer integreras i Kungälv kommunens uppföljning av Agenda 2030, där planens aktiviteter följs upp årligen upp via en gemensam rapport. Rapporten redovisas till kommunfullmäktige och innefattar återkopplingar från social översiktsplan, äldreplan, funktionshinderplan samt plan trygg i Kungälv. Samtliga planer kommer följas upp utifrån centrala indikatorer.

Bilaga 1. Strategiska- och resultatmål

Nedan presenteras de strategiska mål och resultatmål i Kungälv kommun som har relation till program Social hållbarhet.

Kommunfullmäktiges (KF) Strategiska mål	Kommunstyrelsens (KS) Resultatmål enligt budgetdirektiv
Strategiska förutsättningar	Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun
	Åtgärder för budget i balans
	Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande	Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskolan
	Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
	Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta arbetslöshet
En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet	Full behovstäckning inom äldreomsorgen
Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar	Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv	Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen	Förbättrat näringslivsklimat
	Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen	Planberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete, sysselsättning för de som står längst från arbetsmarknaden	Alla nyanlända i jobb eller studier efter avslutad etableringsperiod.
	100% av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds utbildning eller arbete.
	Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser.

